

Kaj je islamofobija in zakaj se pojavlja?

Spregovorimo proti predsodkom in diskriminaciji

- 13-16
- 4 x 45 min.
- pametni telefon/računalnik z dostopom do interneta za učence; računalnik z dostopom do interneta in priključenim projektorjem ;
- Ta modul raziskuje probleme, povezane z islamofobijo kot primerom diskriminacije, in raziskuje načine, kako se ji zoperstaviti.
- **Družbene vede/državljska vzgoja**

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali Evropske izvajalske agencije za izobraževanje in kulturo (EACEA). Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti EACEA.

Vse vsebine, še posebej teksti, slike in grafikoni so avtorsko zaščiteni. V kolikor izrecno ni določeno drugače, so avtorske pravice last reflections.eduskills.plus pod licenco Priznanje avtorstva - nekomercialna raba - brez predelav 4.0 mednarodna (CC BY - NC - ND 4.0). Uporabijo se lahko le v okviru licenčnih pogojev.

Uvod

Izhodiščne informacije in didaktična perspektiva

V številne šole po Evropi je vpisano veliko muslimanskih učencev. Nekateri so bili rojeni v Evropi, drugi so na določeni točki v svojem življenju tja prišli z drugih območij. Po izsledkih raziskav muslimani v Evropi pogosto doživljajo diskriminacijo in predsodke zaradi vere. Ta modul raziskuje probleme, povezane z islamofobijo kot primerom diskriminacije, in raziskuje načine, kako se ji zoperstaviti.

V prvih dveh učnih urah modula raziskujemo delovanje diskriminacije in si ogledamo njene različne pojavnne oblike. V igri vlog učenci izkusijo raznolikost zornih kotov in izkušeni, povezanih z diskriminacijo. Nato spoznajo pojem islamofobije kot sovražnosti do posameznih muslimanov.

V tretji učni uri modula se učenci ukvarjajo z diskriminacijo muslimanov in načini, kako se z njo spopasti.

Učni rezultati

Kompetence

Delovanje diskriminacije in njen vpliv na ljudi; postavljanje v kožo drugih in empatija do njihovih gledišč (multiperspektivnost); razvoj pogleda na politična in socialna vprašanja in razmišljanje o tem pogledu; nenasilne rešitve konfliktov med različnimi interesi; opisovanje strategij ukrepanja proti diskriminaciji; odprto in nenasilno reševanje konfliktov in spoštljiv pristop do drugih in njihovih pogledov (vrednotna usmerjenost)

Teme/nacionalni kurikulum

Ljudje in družba; sprejemanje razlik in raznolikosti; zavračanje nečloveških drž in dejanj znotraj družbe; spoštovanje razlik med ljudmi; priznavanje subjektivnosti čustev in gledišč; pluralizem ter delovanje za zaščito in ohranjanje demokracije; vprašanja, povezana z diskriminacijo in s tem, kako se ji zoperstaviti. Podpora učencem, da se postavijo za svoje poglede.

Načrt učnih ur

Okrajšave:

D = Dejavnost

Di = Diskusija

SD = Skupinsko delo

ID = Individualno delo

DN = Domača naloga

DD = Delo v dvojicah

PŠU = Predhodna študija učitelja

MU = Mnenje učencev

PU = Prezentacije učencev

UP = Učiteljeva prezentacija

Učna ura št. 1 : Kako deluje diskriminacija

Faza	Vsebina	Mediji, pripomočki
Igranje vlog (15 min.) UP D	<p>Cilj</p> <ul style="list-style-type: none"> Učenci bodo prepoznali različne načine diskriminacije in raziskali učinke različnih značilnosti identitete posameznika na družbeno mobilnost. Skozi proces »postavljanja v kožo« pripadnikov manjšin bodo pridobili zavedanje o neenaki porazdelitvi priložnosti v družbi. Učenci bodo izkusili in raziskali empatijo do ljudi, ki so podvrženi diskriminaciji, in razmišljali o svojem položaju v družbi. <p>Priprava</p> <ul style="list-style-type: none"> Za igro vlog »Korak naprej« potrebujemo sobo z dovolj prostora, da se vsi učenci postavijo v vrsto in stopijo nekaj korakov naprej. Priporočljivo je, da predvidimo tudi dovolj časa za razpravo in analizo, saj lahko vaja v nekaterih učencih zbudi spomine na doživljanje diskriminacije. Idealno bi morali biti na voljo dve šolski uri ali podobna količina časa, da se z razpravo ne bo mudilo, vendar mora vmes še ostati čas za igro »Zamenja naj se«, ki je pomembna za preusmeritev pozornosti učencev od razlik k skupnim izkušnjam in dejavnikom. Učencem naročite, naj se na iztočnice/izjave odzovejo na način, ki se jim subjektivno zdi najustreznejši. Njihova naloga je, da se »postavijo v kožo drugega« oziroma v kožo nekoga, ki se ne sklada nujno s prevladujočo kulturo v družbi. Namen vaje je, da učenci pridobijo občutek, kako lahko diskriminacija vznikne iz neenakosti. <p>Izvedba</p> <p>Korak 1 Učitelj/ica napove vajo in vsakemu učencu izroči eno kartico vlog (M1). Odvisno od velikosti razreda bo verjetno več učencev prejelo isto kartico.</p> <p>Korak 2 Učitelj/ica učencem naroči, naj pogledajo svojo vlogo, vendar drugim ne smejo povedati, katero vlogo so dobili. Učenci imajo nekaj minut za razmislek o možnostih in omejitvah, ki jih prinaša njihova vloga.</p> <ul style="list-style-type: none"> Učiteljica lahko vpraša: »Kaj [v svoji vlogi] lahko storiš in česa ne moreš ali ne smeš?« <p>Korak 3 Učenci se postavijo v vrsto.</p> <p>Korak 4 Učitelj/ica prebere sedem izjav iz gradiva M2. Če se učenci v svojih vlogah strinjajo, da izjava zanje velja, stopijo korak naprej. Če se ne ali niso prepričani, ostanejo na mestu.</p>	<p>M1 Kartice za igro vlog »Korak naprej«</p> <p>M2 Izjave za igro vlog »Korak naprej«</p>

Pomembno je, da učencem povemo, naj delajo korake (ali ne) skladno s svojimi subjektivnimi pogledi. Med vajo tudi ne smejo govoriti.

Razprava
(10 min.)

Di MU

Korak 1 Zdaj učenci v svojih vlogah stojijo v razredu, nekateri bolj v ospredju, drugi zadaj. Učitelj/ica spodbudi analizo njihove izkušnje in jih spodbudi, naj razmislijo, kje so in zakaj so tam.

Korak 2 Učitelj/ica naj izbere nekaj učencev na različnih stopnjah, ki bodo poročali o svoji izkušnji. Zastavi jim naslednja vprašanja:

- Kako si se počutil/-a v svoji vlogi?
- Kakšen je občutek, ko si pred drugimi/v zaostanku/v sredini?
- Kdaj so učenci, ki so hitro napredovali, opazili, da drugi ostajajo zadaj?
- Kdaj so tisti, ki so ostali zadaj, opazili, da jih drugi prehitevajo?
- Kakšen je občutek, ko ostajaš zadaj, medtem ko drugi napredujejo?
- Kaj bi radi povedali tistim, ki so pred vami?

Korak 3 Učenci si nato povejo, kakšne so bile njihove vloge.

Korak 4 Učitelj/ica naj izpostavi dejstvo, da tisti, ki ostanejo zadaj, hitro ugotovijo, da so prikrajšani, medtem ko tisti, ki napredujejo hitreje, pogosto vse do konca ne opazijo, da jih drugi ne dohajajo.

Udeleženci
zapustijo
vloge
(10 min.)

D

Korak 1 Učitelj/ica učencem naroči, naj stole postavijo v krog, tako da bo en stol manj, kot je učencev, in razloži, da se bodo igrali igro »Zamenja naj se tisti, ki ...« Učenci bodo tako lažje opustili svoje vloge in spet postali »oni sami« ter sprostili napetosti, ki so jih morda povzročili spomini na pretekle izkušnje, ki jih je obudila vaja.

Korak 2 Učenec brez stola se postavi na sredo kroga in se skuša spomniti značilnosti, ki jo z njim deli čim večje število učencev: to so lahko kraj rojstva, obleka, vera, bratje in sestre itd. Nato reče: »Zamenja naj se tisti, ki ... (ima brate ali sestre, živi v [domačem mestu], ima na sebi rdeče oblačilo, uporablja WhatsApp itd.)«

Korak 3 Vsi, ki imajo imenovano značilnost, vstanejo in poiščejo nov stol. Tudi učenec, ki je bil v sredini, se poskuša usesti. Učenec, ki ostane brez stola, je na vrsti, da imenuje novo značilnost.

Korak 4 Učenec na sredini lahko reče samo: »Zamenjajo se vsi.« V tem primeru vsi vstanejo in poiščejo nov stol.

Razprava
(10 min.)

Di MU

- Učenci ostanejo v krogu (tisti, ki je ostal brez stola, si ga poišče in se usede v krog). Učitelj vodi razpravo:
  - Kako ste se počutili med igro vlog?
  - Ste lahko začutili empatijo do svoje vloge in do položaja te osebe?
  - Se je bilo lahko ali težko odločiti, ali boste storili korak naprej ali ne? Zakaj? O katerih izjavah se je bilo še posebej težko odločiti?
  - O katerih izjavah še zdaj razmišljate?

Dodatni pripomočki
● bela tabla

Učna ura št. 2 : Prepoznavanje islamofobije

Faza	Vsebina	Mediji, pripomočki
Uvod (10 min.) Di	Cilj <ul style="list-style-type: none"> Učenci bodo spoznali delovanje islamofobije in jo povezali z vajo igre vlog. Seznani se bodo s trenutnim stanjem islamofobije v Evropi in z različnimi manifestacijami tega pojava. Priprava <ul style="list-style-type: none"> Učitelj/ica naj vnaprej prebere gradivo o islamofobiji (M3), da lahko učencem na kratko predstavi, kaj je islamofobija in kako se manifestira. Izvedba <p>Korak 1 Učitelj/ica mora učencem najprej razložiti, da so muslimani v evropskih družbah med skupinami, ki doživljajo diskriminacijo. Učence vpraša, kaj si mislijo o tem vprašanju in ključne točke napiše na tablo ali na kose papirja, ki jih pripne na tablo.</p> <p>Korak 2 Iztočnice za razpravo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Na kaj pomisliš, ko slišiš izraz »islamofobija«? Kdo šteje za »muslimana«? Proti komu je uperjena islamofobična diskriminacija? <p>Korak 3 Pričakovanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Islamofobija – ki se manifestira kot sovražnost do muslimanov – je uperjena proti ljudem, ki so muslimani ali se jih kot muslimane dojema (ne glede na to, ali to so ali niso, in ne glede nato, ali so v svoji veri dejavni ali ne), in se jih na tej podlagi omalovažuje in zaničuje. Učencem mora biti dopuščeno, da izrazijo kritična mnenja o islamu, vendar pa jih moramo odvrniti od posplošitev, predsodkov in omalovažujočih izjav. Islam ima veliko obrazov in »tipični« musliman ne obstaja.	Dodatni pripomočki <ul style="list-style-type: none"> tabla (lahko iz plute)
Pogled od blizu (10 min.) UP D PU	<p>Korak 1 Učitelj/ica učencem na kratko predstavi pojav islamofobije (na osnovi gradiva M3). Učenci si delajo zapiske. Zapišejo naj si informacije v zvezi z naslednjimi točkami:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kateri so še vidiki islamofobije? Kaj so primeri islamofobije? <p>Korak 2 Učitelj/ica naj nato odgovori na morebitna vprašanja učencev o specifičnih pojmih.</p> <p>Korak 3 Učenci zdaj na kratko ustno predstavijo svoje zapiske, učitelj/ica pa informacije doda na tablo.</p>	M3 Osnovne informacije »Islamofobija« Dodatni pripomočki <ul style="list-style-type: none"> tabla (lahko iz plute)

Pogled od blizu
(15 min.)

Korak 1 Učitelj/ica vpraša učence, kaj vedo o lažnih novicah, in jim po potrebi razloži, kaj so.

Korak 2 Kontekstualizacija »lažnih novic«:

- o Z izrazom »lažne novice« označujemo izmišljene »novice«, ki skušajo zbuditi vtis, da so prave in resnične. Nekateri posamezniki in skupine z lažnimi novicami širijo laži in propagando o specifičnih družbenih skupinah ter manipulirajo s politično razpravo. Lažne »novice« uporabljajo šokantne naslove, uprizorjene ali ponarejene fotografije in neresnične navedbe. Glavni kanal za njihovo razširjanje so spletni družbeni mediji.

Korak 3 Učitelj/ica razloži, da lažne novice širijo sovražstvo do muslimanov, zlasti v spletu.

Korak 4 Učenci prejmejo delovni list (M5) in si ogledajo informativni film »Preverjanje dejstev«, posnet v produkciji švedskega društva in fundacije:

- o <https://www.youtube.com/watch?v=Ryjpu-NWYm8>

Korak 5 Učitelj/ica preveri, ali so učenci vse razumeli.

Korak 6 Učenci si znova ogledajo film.

Korak 7 Nato v parih izpolnijo delovni list.

M4
Video »Preverjanje dejstev v spletu«

M5
Delovni list
»Preverjanje dejstev v spletu«

Prenos in preverjanje znanja
(15 min.)

Korak 1 Učenci svoje delo predstavijo razredu.

Korak 2 Učiteljeva vloga je, da zbere odgovore in ideje učencev o tem, kako prepoznati lažne novice, doda tiste, ki se v razpravi niso pojavili, in jih napiše ali pripne na tablo.

Nekaj pomembnih odgovorov:

Nekateri značilni opozorilni znaki za lažne novice so lahko naslednji: ista fotografija je uporabljena za različne zgodbe; vir ali avtor nista navedena; na glavnih spletnih mestih z novicami ali na spletnih straneh policije ni informacij o domnevnih dogodkih; fotografije ni mogoče najti s spletnim iskalnikom (v povezavi z drugimi viri).

- »Kaj lahko storim?«

Učenci razpravljajo o tem, kako se spopasti s širjenjem sovražstva z lažnimi novicami. Učitelj/ica povezuje razpravo ter ideje in misli beleži na tablo.

Nekaj pomembnih idej:

- Izpodbijanje domnevne novice (npr. s komentarjem)
- Poznavanje spletnih orodij (npr. kako primerjati naslove z iskalniki)
- Ocena vira
- Preverjanje fotografij
- Ozaveščenost
- Prijava sovražnega govora mediju, v katerem je objavljen (npr. Facebooku)

Učna ura št. 3 : Spopadanje z diskriminacijo v vsakdanjem življenju

Faza	Vsebina	Mediji, pripomočki
Uvod (5 min.) MU SD	Cilj <ul style="list-style-type: none"> Učenci bodo raziskali diskriminacijo do posameznih muslimanov v vsakdanjem življenju in se naučili prepoznati njene oblike. Razmišljali bodo o tem, kako spregovoriti proti diskriminaciji in kaj bi sami storili, če bi se srečali z njo; poleg tega bodo razmišljali o svojih lastnih pogledih. Priprava <ul style="list-style-type: none"> Učitelj/ica naj vnaprej pripravi zadostno število kopij dialogov za igro vlog (M6). Učitelj/ica za igro vlog potrebuje šolsko tablo, belo tablo ali tablo za pripenjanje, kartice, mizo (za prodajni pult) in kvadratno ruto ali nekaj podobnega. Izvedba <p>Korak 1 Učitelj/ica prosi učence, naj povejo, s čim povezujejo ideji »spregovoriti proti diskriminaciji« in »postaviti se za to, kar je prav«.</p> <p>Korak 2 Učitelj/ica razloži nalogo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Učenci se razdelijo v tri skupine, od katerih vsaka pripravi enega od treh dialogov za igro vlog, ki jo odigrajo pred razredom. Vsaka skupina izbere po štiri učence, ki bodo odigrali vloge. Igre raziskujejo situacije, v katerih nekdo doživi diskriminacijo, ker je (ali se domneva, da je) musliman. Ko vse skupine odigrajo svoje prizore, učenci posamično izpolnijo vprašalnik. <p>Korak 3 Učitelj/ica razdeli dialoge in učencem pove, koliko časa imajo na voljo za pripravo.</p> <p>Korak 4 Učitelj/ica naj spremlja, kako učenci razdeljujejo vloge, in pazi, da vloge muslimanske stranke ne bi dobil muslimanski učenec.</p>	M6 Igra vlog »V pekarni«
Pogled od blizu (10 min.) SD	<p>Korak 1 Vsaka izmed treh skupin prejme kopije svojega dialoga, ki jih lahko uporabijo med »predstavo« (ni treba, da se besedilo naučijo na pamet).</p> <p>Korak 2 Vsaka skupina nato prebere dialog, izbere igralce in razdeli vloge.</p> <p>Korak 3 Učitelj/ica nadzoruje proces in po želji spodbuja učence, da prevzamejo vloge, s katerimi se v resničnem življenju ne bi mogli poistovetiti.</p> <p>Korak 4 Skupine se pogovorijo o tem, kako naj bi igralci odigrali svoje vloge.</p> <p>Korak 5 Med pripravami učitelj/ica pripravi mizo ali podoben kos pohištva, ki bo pri igri vlog predstavljal prodajni pult v trgovini.</p>	M6 Igra vlog »V pekarni« Dodatni pripomočki <ul style="list-style-type: none"> rekviziti za igro vlog
Pogled od blizu (10 min.) PU	<ul style="list-style-type: none"> Vsaka skupina odigra svoj dialog. Med predstavami ni pogovarjanja.	

Razmislek
in prenos
znanja
(10 min.)

MU

Korak 1 Po končani igri vlog učitelj/ica s pomočjo kartic z iztočnicami na kratko ugotovi, kakšno je razpoloženje med učenci.

Korak 2 Učitelj/ica lahko vpraša:

- Kaj ste si mislili o igrah vlog?
- Kakšne so vaše misli po ogledu treh prizorov?

Korak 3 Učitelj/ica razdeli vprašalnik (gradivo M7), ki ga učenci posamično izpolnijo. Lahko si pomagajo z informacijami iz spleta.

M7
Aktivnost »V
pekarni«

Dodatni pripomočki

- tabla (lahko iz plute)
- rekviziti za igro vlog

Razprava
(10 min.)

PU Di

Korak 1 Nekateri učenci lahko prostovoljno ali na pobudo učitelja predstavijo svoje odgovore, drugi pa naj komentirajo in dodajo svoje misli. Učitelj/ica učence vodi skozi vprašanja in učenci skupaj razpravljajo o njih, medtem ko učitelj/ica povezuje razpravo.

Korak 2 Iztočnice za razpravo:

- Kaj misliš o tem, da ti v trgovini postreže ženska s hidžabom?
- Ali si kdaj doživel/-a diskriminacijo?
- Ali si kdaj dejavno diskriminiral/-a koga drugega?
- Ali si kdaj videl/-a ali doživel/-a situacijo iz igre vlog?
- Kaj si takrat mislil/-a in kako si se odzval/-a?
- Ali je v redu, da odklonimo postrežbo muslimanu?

Nikogar ne smemo siliti, da spregovori o svoji izkušnji diskriminacije, in učitelj/ica naj zagotovi, da učenci ne bodo hierarhizirali različnih vrst diskriminacije (npr. »rasizem je hujši kot seksizem« ali obratno).

Pravni vidiki, ki naj jih učitelj/ica vključi v razpravo:

EU je s štirimi okvirnimi direktivami, sprejetimi med letoma 2000 in 2006 (med drugim z direktivo o rasni enakosti), predpisala enako obravnavo vseh posameznikov in prepovedala diskriminacijo.

V Nemčiji splošni zakon o enakosti (AGG) prepoveduje neenako obravnavo posameznikov tudi v vsakdanjih odnosih in transakcijah.

M1 Kartice za igro vlog »Korak naprej«

Vloga 1:

Bel študent fizike iz Anglije, 21 let, neporočen

Vloga 1:

Bel študent fizike iz Anglije, 21 let, neporočen

Vloga 1:

Bel študent fizike iz Anglije, 21 let, neporočen

Vloga 1:

Bel študent fizike iz Anglije, 21 let, neporočen

Vloga 2:

Prosilec za azil iz Gane, 19 let, brez delovnega dovoljenja, neporočen, pred dvema mesecema prišel v evropsko državo

Vloga 2:

Prosilec za azil iz Gane, 19 let, brez delovnega dovoljenja, neporočen, pred dvema mesecema prišel v evropsko državo

Vloga 2:

Prosilec za azil iz Gane, 19 let, brez delovnega dovoljenja, neporočen, pred dvema mesecema prišel v evropsko državo

Vloga 2:

Prosilec za azil iz Gane, 19 let, brez delovnega dovoljenja, neporočen, pred dvema mesecema prišel v evropsko državo

Vloga 3:

Gospodinjska pomočnica iz Indije, 45 let, samohranilka

Vloga 3:

Gospodinjska pomočnica iz Indije, 45 let, samohranilka

Vloga 3:

Gospodinjska pomočnica iz Indije, 45 let, samohranilka

Vloga 3:

Gospodinjska pomočnica iz Indije, 45 let, samohranilka

Vloga 4:

Vratar, invalid na vozičku, 51 let, samski

Vloga 4:

Vratar, invalid na vozičku, 51 let, samski

Vloga 4:

Vratar, invalid na vozičku, 51 let, samski

Vloga 4:

Vratar, invalid na vozičku, 51 let, samski

Vloga 5:

18-letno dekle, pred kratkim sprejeto na univerzo, nosi hidžab

Vloga 5:

18-letno dekle, pred kratkim sprejeto na univerzo, nosi hidžab

Vloga 5:

18-letno dekle, pred kratkim sprejeto na univerzo, nosi hidžab

Vloga 5:

18-letno dekle, pred kratkim sprejeto na univerzo, nosi hidžab

Vloga 6:

45-letni električar, belec, poročen, z dvema otrokoma

Vloga 6:

45-letni električar, belec, poročen, z dvema otrokoma

Vloga 6:

45-letni električar, belec, poročen, z dvema otrokoma

Vloga 6:

45-letni električar, belec, poročen, z dvema otrokoma

Vloga 7:

15-letni dijak, gej

Vloga 7:

15-letni dijak, gej

Vloga 7:

15-letni dijak, gej

Vloga 7:

15-letni dijak, gej

M2 Izjave za igro vlog »Korak naprej«

Stopi korak naprej, če ...

1. ... se lahko počutiš varno, če hodiš okrog, ko je že temno.
2. ... si lahko prepričan/-a, da ti mejni uradniki na vlaku iz Bratislave proti Dunaju ne bodo pregledali dokumentov.
3. ... ne boš imel/-a veliko težav z iskanjem dela ali pripravništva.
4. ... ne boš imel/-a veliko težav z iskanjem bivališča ali novega stanovanja, če se želiš preseliti.
5. ... se lahko počutiš varno pred spolnim nadlegovanjem na delovnem mestu ali na poti na delo, v šolo ali na fakulteto.
6. ... lahko domnevaš, da te ljudje ne bodo takoj začeli spraševati zelo osebnih vprašanj, ko se prvič srečate.
7. ... se počutiš varno na avtobusu, tramvaju ali vlaku.

M3 Osnovne informacije »Islamofobija«

- Muslimani v številnih evropskih državah pogosto doživljajo diskriminacijo, sovražnost in izključevanje zaradi vere, imena ali videza. Islamofobija je danes resen izziv za evropske demokracije. Sovražnost do islama in torej do muslimanov ima zgodovinske korenine v **zavračanju islama** pri srednjeveških kristjanih in v omalovaževanju muslimanske vere, kar je bilo pogosto v obdobju kolonializma. <*/li>
- Islamofobični napadi in incidenti se običajno obravnavajo kot **kazniva dejanja**. Obsegajo vse od sovražnega govora na spletu, uperjenega proti muslimanom oziroma proti muslimanskim beguncem, do pošiljanja grozljivih pisem, besednih ali telesnih napadov na ženske, ki nosijo hidžab, ali moške, ki naj bi bili »muslimanskega videza«, ter grafitov, skrunitev islamskih lokacij in objektov ter drugih **napadov**. **
- Ključna dogodka, ki sta sprožila **stopnjevanje vsakdanje sovražnosti do muslimanov**, kar je v nekaterih primerih privedlo do napadov na mošeje, sta bila teroristični napad v New Yorku 11. septembra 2001 in obsežno gibanje beguncev, ki so bežali pred državljanskimi vojnami, iz večinsko islamskih družb proti Evropi sredi drugega desetletja 21. stoletja.
- Številne muslimane na splošno enačijo s pripadniki **radikalnih islamističnih skupin**, čeprav so ti med muslimani v Evropi močno v manjšini. Več evropskih držav se je začelo boriti proti radikalizaciji mladih muslimanov s strani islamskih skrajnežev, in sicer prek interneta (na primer na Facebooku in Twitterju) ter z zapiranjem mošej, ki širijo ekstremistične islamistične poglede.
- **Diskriminacija in izključevanje** muslimanov se dogajata na različnih ravneh družbenega življenja. Nekateri muslimani, na primer, težko najdejo delo ali stanovanje.
- Eno izmed glavnih prizorišč islamofobije je danes **internet**, kjer številna spletna mesta širijo žolčne napade proti ljudem, ki so zaradi dejanske ali domnevne vere, imena ali videza označeni kot »drugi«. Ta »drugost« ima negativen prizvok in ljudje z islamofobičnimi prepričanji mislijo, da imajo zato pravico tem »drugim« odreči mesto v Evropi.

Kaj lahko storiš?

- Pomembno je, da se učitelji/ce **zoperstavijo posplošujočim predsodkom in omalovažujočim držam** do posameznih verskih ali kulturnih skupin. Muslimani sledijo svoji veri in izražajo svojo kulturno dediščino na zelo raznolike načine. Pogovorite se z učenci o pravici do verske svobode in o univerzalnosti človekovih pravic. Naj islamofobični predsodki ne postanejo tabu – izpostavite jih in naj učenci spregovorijo o njih. Ne obsojajte posameznih učencev, temveč nasprotujte tistim njihovim pogledom, ki se vam zdijo problematični.
- Islamofobija lahko postane tudi **identeta**, na primer ko se pojavljajo in krožijo svarila pred tem, da bo islam »preplaval« Zahod. Skupaj z učenci se morate zavedati, da je islam že od nekdanj eno od verstev, ki vplivajo na Evropsko kulturo, poleg krščanstva in drugih ver.
- Zgodovinske knjige, vključno z evropskimi, prepogosto zapostavljajo islam ali ga enostransko prikazujejo kot negativnega, zaostalega in nespremenljivega. Zakaj se ne bi z učenci **poučili o zgodovini islama** in njegovem vplivu na izobraževanje, umetnost, znanost, gospodarstvo in politiko v Evropi? Upoštevajte različne nianse in procese sprememb v verstvih in kulturah.

* Kot v sodobnem pogovornem jeziku se »islamofobija« tukaj nanaša tako na sovražno in na predsodkih utemeljeno zavračanje islama kot koncepta ter družb, v katerih prevladujejo islamske kulture, kot na sovražna in izključevalna dejanja, uperjena proti posameznim muslimanom ali domnevnim muslimanom. V akademskem in medijskem diskurzu se pogosto uporablja tudi izraz »protimuslimanski rasizem«.

** Evropsko poročilo o islamofobiji, ki je trenutno v tretji izdaji, ponuja pregled gibanja števila islamofobičnih kaznivih dejanj po Evropi in vključuje poročila o 33 državah. Izdajateljica poročila poudarja izsledke Agencije Evropske unije za temeljne pravice, ki ugotavlja, da je 31 odstotkov anketiranih evropskih muslimanov že doživelo ali doživlja diskriminacijo, vendar jih je v petih letih pred izvedbo ankete samo 12 odstotkov oblastem prijavilo islamofobično dejanje. Drugače povedano, statistika o islamofobičnih kaznivih dejanjih iz sovraštva je očitno samo vrh ledene gore. Poročilo ne more ponuditi enotne in primerljive predstavitve statističnih podatkov o islamofobičnih napadih, saj se viri in njihove metode zbiranja podatkov močno razlikujejo; to pomeni, da niso nujno natančen izraz stopnje islamofobije v državah, ki jih obravnavajo. Z gotovostjo lahko domnevamo, da bolj ko je zbiranje statističnih podatkov izčrpno, višje bodo številke. Večina evropskih držav islamofobična kazniva dejanja iz sovraštva obravnava v okviru splošnih zakonov proti diskriminaciji.

Viri:

Bayrakli, Enes/Hafez, Farid (eds.) (2018): European Islamophobia Report 2017, SETA Foundation for Political, Economic and Social Research: Ankara, http://www.islamophobiaeurope.com/wp-content/uploads/2018/04/EIR_2017.pdf

Bundeszentrale für politische Bildung (German Federal Agency for Civic Education) (Feb 2016), flyer on 'Combating Islamophobia' (Islamfeindlichkeit)

begegnen): <http://www.bpb.de/shop/lernen/weitere/219534/flyer-islamfeindlichkeit-begegnen>

Kröhnert-Othman, Susanne/Kamp, Melanie/Wagner, Constantin (2011): Keine Chance auf Zugehörigkeit? Schulbücher europäischer Länder halten Islam und modernes Europa getrennt. Ergebnisse einer Studie des Georg-Eckert-Instituts für internationale Schulbuchforschung zu aktuellen Darstellungen von Islam und Muslimen in Schulbüchern europäischer Länder, <http://repository.gei.de/handle/11428/172> (Study by the Georg Eckert Institute for International Textbook Research on depictions of Islam and Muslims in current European school textbooks)

Süddeutsche Zeitung, 03.03.2018, <https://www.sueddeutsche.de/politik/islamfeindlichkeit-in-deutschland-gab-es-mindestens-angriffe-auf-muslime-und-moscheen-1.3891042>

Zeit online, 30.03.2017, <https://www.zeit.de/2017/14/radikalisierung-muslime-europa-islamismus-prediger>

M4 Video »Preverjanje dejstev v spletu«

Povezava: <https://www.youtube.com/watch?v=Ryjpu-NWYm8> (01:33 min.)

Vir:

Viralgranskaren in IIS (fundacija za internet na Švedskem) za METRO TV, Švedska

M5 Delovni list »Preverjanje dejstev v spletu«

Naloga

1. Oglejte si film »Preverjanje dejstev v spletu«, pri tem pa bodite posebej pozorni na **levo stran** ekrana (zeleno ozadje).
2. Nato si znova oglejte film, vendar se zdaj osredotočite na **desno stran** ekrana (rdečerjavo ozadje).
3. Rešite spodnje naloge.

Film lahko najdete tukaj: <https://www.youtube.com/watch?v=Ryjpu-NWYm8>

Film se nanaša na dejansko objavo na Facebooku z naslovom »Švedska prepovedala božične lučke, da ne bi razjezila muslimanskih beguncev«.

1. Pojasnite, kako se izmišljena internetna uporabnika odzoveta na »novico«.

A:

B:

2. Primerjajte in ocenite:

- Zakaj se uporabnika odzoveta različno.
- Drže, ki so morda v ozadju posameznega odziva.
- Kako vizualna in zvočna podoba filma odražata omenjene drže.

3. Pojasnite značilnosti lažnih novic, zaradi katerih jih je lažje opaziti. Kaj storite, če niste prepričani, ali lahko verjamete novici, ki jo vidite na internetu?

4. Pojasnite, zakaj lahko lažne novice povzročijo težave muslimanom in drugim skupinam v družbi.

M6 Igra vlog »V pekarni«

Dialog 1

Naloga

- Preberite dialog.
- Izberite štiri predstavnike, ki ga bodo odigrali pred razredom. Skupaj se odločite, kdo bo igral katero vlogo. Prepričajte se, da igralci ne bodo imeli vloge, ki bi jo lahko imeli v resničnem življenju (izjema je stranka, ki posreduje).
- Skupaj se pogovorite o tem, na kakšen način naj bo odigrana vsaka izmed vlog.
- Ni se vam treba naučiti besedila; lahko ga berete.

Prizor: Ženska s hidžabom vstopi v pekarno. Tam je že druga stranka, ki izbira, kaj želi kupiti. Lik televizijskega napovedovalca oziroma napovedovalke predstavi prizor. Ženska s hidžabom nagovori prodajalca oziroma prodajalko za pultom.

- N - Napovedovalec oziroma napovedovalka
- P - Prodajalec oziroma prodajalka
- SH - Stranka s hidžabom
- DS - Druga stranka

Vir:

Igra vlog temelji na projektu nemške televizije »Vsakdanji junaki: Kaj bi storili«, v katerem so igralci uprizorjali rekonstrukcije dogodkov, v katerih je bil nekdo tarča diskriminacije, da bi videli, kako se bodo odzvali običajni ljudje. Oddaje so bile posnete po naročilu nemške zvezne agencije za politično izobraževanje in predvajane na komercialni televiziji RTL II. Izbrani primer je iz ene izmed epizod v drugi sezoni serije (2015). V celoti si lahko posnetek ogledate na naslovu [zwischenstoene.gei.de](https://www.zwischentoene.gei.de)

N Kaj se zgodi, ko muslimanka postane tarča sovražnosti in diskriminacije? Protimuslimanski rasizem in islamofobija lahko prideta na dan kjer koli. Kako bodo reagirale druge stranke, ko bo prodajalec oziroma prodajalka pokazal/-a svoj pravi obraz in naši stranki odrekel/-la postrežbo, ker domneva, da je muslimanka?

Prizor se odvija v pekarni.

SH vstopi v pekarno, kjer si DS ogleduje izdelke in posluša dogajanje v svoji bližini, vendar ga le na skrivaj opazuje.

SH Dober dan. Rada bi masleno presto, prosim.

P Ne mislim vam streči. Prosim, da odidete.

SH Prosim?

P Ne mislim vam streči. Zagotovo ste žena kakega terorista, kajne? Vsaj videti ste tako.

SH Nisem poročena in nič nimam s terorizmom.

P To vsi rečejo. Potem pa raznese bombo, in kdo je krivec? Muslimani. Zato prosim, da takoj odidete.

SH Ali razumete, da sem Nemka?

P Nosite ruto. Nemci ne nosijo rut, kajne? Ali pa ste že kdaj videli kakšnega z ruto? Zato prosim, da takoj odidete iz te trgovine.

SH Oprostite, morda ste opazili, da mi noče postreči, ker nosim hidžab. Ali mi lahko naredite uslugo in mi kupite masleno presto, prosim? Seveda vam bom dala denar.

DS Nimam pojma, o čem govorite. Sami si kupite presto. Res moram iti.

DS zapusti trgovino

N Ali niste opazili, kaj se je zgodilo v trgovini?

DS Oh, ni se mi zdelo, da je mislila resno.

N Toda diskriminacija na podlagi vere je za številne ljudi vsak dan resen problem. Kje so junaki, ki bodo

pomagali, ko jih potrebujemo?

Dialog 2

Naloga

- Preberite dialog.
- Izberite štiri predstavnike, ki ga bodo odigrali pred razredom. Skupaj se odločite, kdo bo igral katero vlogo. Prepričajte se, da igralci ne bodo imeli vloge, ki bi jo lahko imeli v resničnem življenju (izjema je stranka, ki posreduje).
- Skupaj se pogovorite o tem, na kakšen način naj bo odigrana vsaka izmed vlog.
- Ni se vam treba naučiti besedila; lahko ga berete.

Prizor: Ženska s hidžabom vstopi v pekarno. Tam je že druga stranka, ki izbira, kaj želi kupiti. Lik televizijskega napovedovalca oziroma napovedovalke predstavi prizor. Ženska s hidžabom nagovori prodajalca oziroma prodajalko za pultom.

- N - Napovedovalec oziroma napovedovalka
- P - Prodajalec oziroma prodajalka
- SH - Stranka s hidžabom
- DS - Druga stranka

Vir:

Igra vlog temelji na projektu nemške televizije »Vsakdanji junaki: Kaj bi storili«, v katerem so igralci uprizarjali rekonstrukcije dogodkov, v katerih je bil nekdo tarča diskriminacije, da bi videli, kako se bodo odzvali običajni ljudje. Oddaje so bile posnete po naročilu nemške zvezne agencije za politično izobraževanje in predvajane na komercialni televiziji RTL II. Izbrani primer je iz ene izmed epizod v drugi sezoni serije (2015). V celoti si lahko posnetek ogledate na naslovu [zwischenoene.gei.de](https://www.zwischentoene.gei.de)

N Sovražnost proti muslimanom je v naši družbi na žalost velik problem. Kaj pa lahko storimo, da se ji zoperstavimo?

Prizor se odvija v pekarni.

SH vstopi v trgovino, kjer si DS ogleduje izdelke. Ko DS sliši, kaj se dogaja med P in SH, posreduje.

SH Pozdravljeni. Rada bi presto, prosim.

P Ne mislim vam streči. Prosim, da odidete.

SH Prosim?

P Ne strežem tujcem.

SH Ampak jaz sem Nemka.

P Nemka da ste? Nosite ruto! Ali jaz nosim ruto? Nemci ne nosijo rut.

DS To je diskriminacija! Obnašate se rasistično.

P Rasistično? To je moja pekarna in sam se lahko odločim, komu postreči in komu ne. Ni mi vseč, kako je oblečena.

DS Odhajam. In prav gotovo ne nameravam drugim priporočiti vaše pekarne.

P Ne razumete.

DS Oh, seveda razumem, zelo dobro razumem.

DS Pojdiva.

SH in DS se obrneta in odideta.

N Odlično ste se odrezali! Junak dneva ste!

DS Hvala. Po pravici povedano je bilo to prvič, da se mi je zgodilo kaj takega, ampak prav nič ne dvomim v svoj odziv, ker ne morem podpirati takega govorjenja.

N In res ne bi šli več tja?

DS Ne. Pogosto hodim tja, ker sem blizu v službi in so mi njihove stvari vseč, ampak tega ne podpiram.

Dialog 3

Naloga

- Preberite dialog.
- Izberite štiri predstavnike, ki ga bodo odigrali pred razredom. Skupaj se odločite, kdo bo igral katero vlogo. Prepričajte se, da igralci ne bodo imeli vloge, ki bi jo lahko imeli v resničnem življenju (izjema je stranka, ki posreduje).
- Skupaj se pogovorite o tem, na kakšen način naj bo odigrana vsaka izmed vlog.
- Ni se vam treba naučiti besedila; lahko ga berete.

Prizor: Ženska s hidžabom vstopi v pekarno. Tam je že druga stranka, ki izbira, kaj želi kupiti. Lik televizijskega napovedovalca oziroma napovedovalke predstavi prizor. Ženska s hidžabom nagovori prodajalca oziroma prodajalko za pultom.

- N - Napovedovalec oziroma napovedovalka
- P - Prodajalec oziroma prodajalka
- SH - Stranka s hidžabom
- DS - Druga stranka

Vir:

Igra vlog temelji na projektu nemške televizije »Vsakdanji junaki: Kaj bi storili«, v katerem so igralci uprizarjali rekonstrukcije dogodkov, v katerih je bil nekdo tarča diskriminacije, da bi videli, kako se bodo odzvali običajni ljudje. Oddaje so bile posnete po naročilu nemške zvezne agencije za politično izobraževanje in predvajane na komercialni televiziji RTL II. Izbrani primer je iz ene izmed epizod v drugi sezoni serije (2015). V celoti si lahko posnetek ogledate na naslovu [zwischenoene.gei.de](https://www.zwischentoene.gei.de)

N Sovražnost do muslimanov je v naši družbi velik problem. Morda tega ne moremo spremeniti čisto sami, a pogosto lahko z majhnimi stvarmi podpremo ljudi, ki so tarče diskriminacije, in stopimo skupaj z drugimi, da se zoperstavimo tistim, ki jih nadlegujejo.

Prizor se odvija v pekarni.

SH vstopi v pekarno, kjer si DS ogleduje izdelke. Ko DS sliši, kaj se dogaja med P in SH, posreduje.

SH Dober dan. Rada bi presto, prosim.

P Ne strežemo takim, kot ste vi! Ven! Takoj!

DS Kakšen ... – Ogabno ... – Ne morem verjeti ...

P Zakaj mora priti sem v preobleki, z ruto na glavi ... Mogoče pa ima pri sebi bombe.

SH Glejte, predaleč ste šli.

P Ne strežem ženam teroristov.

DS Potem pa eno presto za gospo, prosim.

P Ničesar za gospo vam ne mislim prodati.

DS Vseeno želim presto, prosim.

P Ste še vedno tu? Ven, prosim.

SH ostane na mestu.

DS Vaše početje je rasistično. Sami to dobro veste.

P Mislite, da je to rasistično?

DS Presto bi, prosim.

P Lahko jo dobite, ampak tista ženska mora takoj ven iz trgovine.

DS Lahko me počaka. Z mano je.

P da presto DS, DS jo da SH. Vstopi N.

N Mučno, kajne?

DS Potrebujem trenutek, da se umirim.

- N** Bili ste razmeroma mirni in vaši argumenti so bili jasni.
- DS** Tako pač ne gre. V takih situacijah moraš nekaj storiti.

M7 Aktivnost »V pekarni«

1. Povzemi, kakšna so prepričanja prodajalca oziroma prodajalke o »muslimanski« stranki.

2. Opiši razloge, zakaj ji ni hotel/-a postreči.

3. Razloži, zakaj so se priče dogodka odzvale tako različno. Kako so razložile svoje stališče? Kako lahko njihova dejanja povzameš z eno ali dvema besedama?

4. Zapiši si izjavo, ki ti je bila med izjavami prič, ki so posredovale, najbolj všeč.

5. Pomisli, kaj bi še lahko rekel/-la v podobni situaciji.

6. Ali si bil/-a kdaj priča ali tarča situacije, podobne dogajanju v igri vlog? Opiši, kaj se je zgodilo. Kaj si storil/-a in kaj se je zgodilo potem?

7. Sestavi nekaj priporočil, kako se odzvati v situaciji, ko je nekdo tarča diskriminacije.